

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Cdo/215/2020
Identifikačné číslo spisu: 1616209854
Dátum vydania rozhodnutia: 07.10.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Ladislav Górasz
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1616209854.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci navrhovateľky (matky) C. Q., bývajúcej v K., Z. XXXX/X, zastúpenej Advokátskou kanceláriou JUDr. Marcel BORIS, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Ružinovská 40, Bratislava, IČO: 36 863 319, v mene ktorej koná advokát a konateľ JUDr. Marcel Boris, voči otcovi dieťaťa M. S., bývajúcemu v A. XXX, toho času v Ú. H. N. R. X.B. K., O. XX/XX, F., zastúpenému advokátom JUDr. Petrom Belicom, so sídlom v Martine, M. R. Štefánika 36, o určenie otcovstva a úprave výkonu rodičovských práv a povinností k maloletému X. Q., narodenému dňa XX. H. XXXX, bývajúcemu v K., Z. XXXX/X, zastúpenému kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny, so sídlom Záhorácka 2942/60/A, Malacky, vedenej na Okresnom súde Malacky pod sp. zn. 4 Pc 4/2016, o dovolaní otca maloletého dieťaťa proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 26. februára 2020 sp. zn. 20 CoP 19/2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Malacky (ďalej len „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 5. septembra 2018, č. k. 4 Pc 4/2016-156 určil, že M. S., narodený XX. B. XXXX je otcom maloletého X. Q., narodeného XX. H. XXXX z matky C. Q., narodenej X. H. XXXX. Zároveň rozhodol, že maloletý Oliver sa zveruje do osobnej starostlivosti matke, ktorá je oprávnená maloletého zastupovať a spravovať jeho majetok. Otcovi maloletého uložil povinnosť prispievať na výživu maloletého sumou 350,- eur mesačne, počnúc dňom od 5. decembra 2016 do 19. augusta 2018 a sumou 150,- eur mesačne od 20. augusta 2018, vždy k 25. dňu v mesiaci, vopred k rukám matky. Zročné výživné za obdobie od 5. decembra 2016 do 5. septembra 2018 vo výške 7.247,55 eur uložil súd prvej inštancie otcovi zaplatiť k rukám matky v mesačných splátkach vo výške 30,- eur spolu s bežným výživným, počnúc dňom právoplatnosti rozsudku s tým, že omeškanie s plnením čo i len jednej splátky má za následok zročnosť celého plnenia. Súd prvej inštancie návrh vo zvyšnej časti výšky výživného zamietol. Zároveň uložil súd prvej inštancie povinnosť otcovi zaplatiť navrhovateľke náhradu trov konania vo výške 66,- eur do 3 dní odo dňa právoplatnosti rozsudku.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej len „odvolací súd“) na odvolanie matky aj otca (do výroku týkajúceho sa výživného a zročného výživného) rozsudkom z 26. februára 2020 sp. zn. 20 CoP 19/2019 rozsudok súdu prvej inštancie vo výroku o vyživovacej povinnosti otca zmenil tak, že otec je povinný prispievať na výživu maloletého Olivera sumou 300,- eur mesačne, počnúc dňom 5. december 2016, vždy k 15. dňu v mesiaci vopred k rukám matky (I.), vo výroku o zročnom výživnom zmenil tak, že zročné výživné za obdobie od 5. decembra 2016 do 29. februára 2020 vo výške 11.461,09 eur je otec povinný zaplatiť k rukám matky do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku (II.), žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania (III.). Odvolací súd vychádzal pri svojom rozhodnutí z kritérií uvedených v § 62 Zákona o rodine a to povinnosti rodičov podieľať sa na vyživovacej povinnosti k deťom. Pri stanovení rozsahu vyživovacej povinnosti vychádzal z možností a schopností na strane otca, ktoré by mohol mať, keby nekonal úmyselne tak, že došlo k jeho odsúdeniu, obmedzeniu osobnej slobody, spolu s prepadnutím majetku. Uvedol, že „je nepochybne preukázané v konaní, že otec je v produktívnom veku, má síce dosiahnuté základné vzdelanie, ale nie je zrejmé, prečo si vzdelanie nerozšíril, hoci aj štúdiom na strednej škole bez maturity. Namiesto riadnej starostlivosti o svoje maloleté deti, vykonával trestnú činnosť, nerozvíjal svoje vzdelanie a nesnažil sa mať riadne zamestnanie, aby si mohol plniť svoju prvoradú zákonnú vyživovaciu povinnosť voči maloletým deťom. Matke maloletého ani nepomáhal s osobnou starostlivosťou o maloletého. Otec žije v bratislavskom kraji, kde je najnižšia miera nezamestnanosti a aj s jeho dosiahnutým vzdelaním, sú možnosti zamestnať sa a dosahovať príjem na úrovni priemernej mzdy. Otec bol napríklad zamestnaný ako skladník/šofér, a podľa štatistických údajov mzda na takejto, alebo obdobnej pozícii sa pohybuje medzi 700,- - 1.000,- eur mesačne. V danom prípade je pri stanovení výšky výživného nevyhnutné zohľadniť aj zdravotný stav maloletého, ktorý má diagnostikovaný diabetes 1. typu, čo vyžaduje zvýšené výdavky na stravu dieťaťa, náklady na zdravotné pomôcky a v neposlednom rade pre matku sťaženú osobnú starostlivosť, keď je nevyhnutné maloletému aplikovať inzulín, je potrebné s maloletým chodiť na pravidelné kontroly k diabetológovi, neustále dohliadať na jeho stravovací režim, niekoľko krát do dňa sledovať a merať hodnotu cukru v krvi, dohliadať na to, aby dieťa malo dostatočný pohyb a podobne. Vychádzajúc z nákladov na maloletého a jeho zhoršeného zdravotného stavu, z možností a schopností na strane otca, zohľadniac, že otec má ešte jednu vyživovaciu povinnosť k maloletému dieťaťu a vychádzajúc z toho, že o maloletého výkon osobnej starostlivosti zabezpečuje len matka, dospel odvolací súd k tomu, že je dôvodné určiť výživné od podania návrhu na súd, t.j. od 05.12.2016 vo výške 300,- eur mesačne a túto výšku výživného ponechať bez ohľadu na to, či je otec toho času vo výkone trestu odňatia slobody.“ Spätne výživné tri roky od podania návrhu nepovažoval zhodne so súdom prvej inštancie za dôvodné priznať, nakoľko matkou uvádzané dôvody (odmíchal sa v komunikácii s ňou), pre ktoré nepodala návrh na súd skôr, nepovažoval za brániace jej v skoršom uplatnení práva. Vo výroku o zmenenom zročnom výživnom odvolací súd „započítal do zročného výživného 200,- eur, ktorú sumu matka uviedla, že obdržala od otca v čase, keď bol už vo väzbe, teda v období, ktoré spadá do doby, za ktorú odvolací súd určuje zročné výživné. Zročné výživné odvolací súd počítal od 05.12.2016 po rozhodnutie odvolacieho súdu (26.02.2020). Z dôvodu, že výživné je splatné do 15. dňa v mesiaci, a rozsudok odvolacieho súdu bol vyhlásený po 15. dni v mesiaci, je zročné celé mesačné výživné za mesiac február, preto je uvedené vo výroku rozhodnutia obdobie od 15.12.2016 do 29.02.2020. Celková suma zročného výživného je 11.461,09 eur (27 dní mesiaca december 2016, t.j. 261,09 eur + 38 mesiacov x 300,- eur = 11.661,09 eur, po odpočítaní 200,- eur). Odvolací súd vzhliadol ako dôvodnú odvoláciu námietku matky, že súd prvej inštancie určil nízke splátky, len vo výške 30,- eur mesačne, čo znamená, že zročné výživné by otec splácal 20 rokov. Odvolací súd má za to, že nie je dôvodné, aby sa zročné výživné hradilo v splátkach. Možnosť platiť zročné výživné na maloleté dieťa v splátkach má byť daná len vo výnimočných prípadoch, teda tam, kde sú k tomu dané dôvody hodné osobitného zreteľa. V danej veci odvolací súd nezhliadol žiaden dôvod, pre ktorý by mal otec platiť zročné výživné v splátkach. Otec vedel, že je otcom maloletého od jeho narodenia a mal vedieť, že je jeho prvoradou povinnosťou poskytnúť maloletému výživné. Otcovi nič nebránilo v tom, aby uznal otcovstvo a riadne si plnil vyživovaciu povinnosť. To, že zročné výživné je v sume vyššej je zapríčinené len a len nezodpovedným prístupom otca maloletého. Odvolací súd uložil povinnosť uhradiť zročné výživné naraz a to do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku v zmysle ust. § 232 ods. 3 prvá veta CSP, nakoľko tu nie sú na strane otca také okolnosti, ktoré by odôvodňovali umožniť otcovi platiť zročné výživné v splátkach.“

3. Proti tomuto rozsudku odvolacieho súdu podal otec maloletého dieťaťa dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., majúc za to, že súd prvej inštancie nevykonal náležité dokazovanie (svedkami Z. K. a Q. C., výsluchom otca a matky na polygrafe, protokoláciou zápisnic...). Odvolací súd nedostatočne vysvetlil v odôvodnení, ako súdy posúdili podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán, ktoré skutočnosti považovali za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonali, prečo nevykonali ďalšie navrhnuté dôkazy. Súdom vyčítal, že ich odôvodnenia sú nepresvedčivé a arbitrárne. Zároveň poukázal na to, že došlo aj k naplneniu dovolacieho dôvodu § 421 ods. 1 písm. a/ až c/ C.s.p.

4. Matka ako aj kolízny opatrovník vo vyjadrení k dovolaniu ho žiadali ako nedôvodné zamietnuť resp. odmietnuť.

5. V zmysle § 2 ods. 1 C.m.p. sa na konania podľa tohto zákona použijú ustanovenia Civilného sporového poriadku, ak tento zákon neustanovuje inak. Keďže C.m.p. neustanovuje inak, dovolací súd ďalej skúmal možnosť aplikácie ustanovení C.s.p. pre konanie o dovolaní otca.

6. Po zistení, že dovolanie podal v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 C.s.p.) účastník, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.), zastúpený advokátom v súlade so zákonom (§ 429 ods. 1 C.s.p.), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 C.s.p.), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 C.s.p.), dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. V zmysle § 419 C.s.p. je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, (len) ak to zákon pripúšťa. To znamená, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, nemožno také rozhodnutie (úspešne) napadnúť dovolaním. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 C.s.p.

8. Dovolateľ prípustnosť dovolania vyvodzuje z ustanovenia § 420 písm. f/ C.s.p., podľa ktorého je dovolanie prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

9. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky poskytované právnym poriadkom. Integrálnou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky (I. ÚS 26/94), v ktorom sa uplatnia všetky zásady súdneho rozhodovania v súlade so zákonmi a pri aplikácii ústavných princípov. Pod porušením práva na spravodlivý proces (vo všeobecnosti) treba rozumieť taký postup súdu, ktorým sa účastníkom konania znemožní realizácia tých procesných práv, ktoré im právna úprava priznáva za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. Porušenie práva na spravodlivý (riadny) proces nie je však možné vykladať tak, že by sa dovolateľovi garantoval úspech v konaní, či sa zaručovalo právo na rozhodnutie zodpovedajúce jeho predstavám (I. ÚS 50/04). Okolnosť, že dovolateľ so závermi či názormi odvolacieho súdu nesúhlasí, nemôže sama osebe založiť dôvodnosť dovolania.

10. Medzi práva strany sporu (účastníka) civilného súdneho konania na zabezpečenie spravodlivej ochrany jeho práv a právom chránených záujmov patrí nepochybne aj právo na riadne a vyčerpávajúce odôvodnenie súdneho rozhodnutia. Povinnosť súdu odôvodniť rozhodnutie náležite, v súlade s ustanovením § 220 ods. 2 C.s.p., je odrazom práva strany sporu (účastníka) na dostatočné a presvedčivé odôvodnenie spôsobu rozhodnutia súdu, ktorý sa vyrovnáva so všetkými právne relevantnými dôvodmi uplatnenej žaloby (návrhu), ako aj so špecifickými námietkami proti nej. Porušením uvedeného práva strany sporu (účastníka konania) na jednej strane a povinnosti súdu na strane druhej, okrem upretia práva dozvedieť sa o príčinách rozhodnutia práve zvoleným spôsobom, odníma možnosť náležite skutkovo aj právne argumentovať proti rozhodnutiu súdu v rámci využitia

prípadných riadnych alebo mimoriadnych opravných prostriedkov. Podľa § 202 C.s.p. v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa žalobca (navrhovateľ) domáhal, aké skutočnosti tvrdil, aké dôkazy označil, aké prostriedky procesného útoku použil, ako sa vo veci vyjadril žalovaný (iný účastník) a aké prostriedky procesnej obrany použil. Súd jasne a výstižne vysvetlí, ako posúdil podstatné skutkové tvrdenia a právne argumenty strán (účastníkov), ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, ktoré dôkazy vykonal, z ktorých dôkazov vychádzal a ako ich vyhodnotil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil, prípadne odkáže na ustálenú rozhodovaciu prax. Súd dbá, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé.

11. V posudzovanom prípade obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil otcom maloletého tvrdenú procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. V odôvodnení svojich rozhodnutí súdy oboch nižších inštancií popísali obsah podstatných skutkových tvrdení účastníkov a dôkazov vykonaných v konaní, uviedli, z ktorých dôkazov vychádzali a ako ich vyhodnotili, zároveň citovali ustanovenia, ktoré aplikovali a z ktorých vyvodili svoje právne závery. Odôvodnenie odvolacieho súdu sa náležite zaoberá so všetkými podstatnými odvolacími námietkami otca týkajúcimi sa prehodnotenia výšky vyživovacej povinnosti a jej zníženia, nakoľko je momentálne vo výkone trestu odňatia slobody a nemá príjem. Odvolací súd mal za to, že nie je potrebné doplniť resp. zopakovať dokazovanie a v odôvodnení podrobne uviedol, prečo svoj postoj ohľadom povinnosti otca platiť výživné nezmenil a z čoho vychádzal pri určení jeho výšky. S uvedeným sa odvolací súd dostatočne vysporiadal v bodoch 10. až 12. rozsudku. Myšlienkový postup odvolacieho súdu je v odôvodnení dostatočne vysvetlený nielen s poukazom na všetky rozhodujúce skutočnosti zistené vykonaným dokazovaním, ale tiež s poukazom na právne závery, ktoré prijal. Zároveň je potrebné vziať do úvahy aj rozsiahle odôvodnenie súdu prvej inštancie, s ktorým odvolací súd tvorí kontinuitu. Nesúhlas dovolateľa s týmito skutkovými a právnymi závermi nemôže viesť k záveru o porušení jeho práva na spravodlivý proces, pretože do tohto práva nepatrí právo účastníka na to, aby sa súd stotožnil s jeho právnymi názormi, navrhovaním a hodnotením dôkazov (IV. ÚS 252/04). Pokiaľ otec namietal, že odvolací súd sa nevyjadril k námietke, že súd prvej inštancie nevykonal dokazovanie svedkami Z.Q. K. a Q. C., výsluchom otca a matky na polygrafe, protokoláciou zápisníc., ide o neprípustné novoty, nakoľko neboli predmetom samotného odvolania.

12. Odôvodnenie súdneho rozhodnutia v opravnom konaní nemusí odpovedať na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní alebo sú nevyhnutné na doplnenie dôvodov rozhodnutia, ktoré sa preskúmava v odvolacom konaní (II. ÚS 78/05). Právo na riadne odôvodnenie súdneho rozhodnutia neznamená, že súd musí dať podrobnú odpoveď na každý argument účastníka konania (II. ÚS 76/07).

13. V posudzovanom prípade teda obsah spisu nedáva podklad pre záver, že odvolací súd svoje rozhodnutie odôvodnil spôsobom, ktorým by založil procesnú vadu zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ C.s.p. Za takú vadu nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv dovolateľa.

14. Dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje aj z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p., t. j., že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, pri ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, zároveň z ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p., t. j., že právna otázka v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená a z § 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p., t.j., že právna otázka je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

15. Ešte pred posúdením samotného „právneho odklonu“ (§ 421 ods. 1 písm. a/ C.s.p.), „vyriešenia právnej otázky“ (§ 421 ods. 1 písm. b/ C.s.p.) a „rozdielnej rozhodovacej praxi dovolacieho súdu“ (§ 421 ods. 1 písm. c/ C.s.p.) treba uviesť, že správnosť súdmi riešených skutkových otázok nemôže byť v dovolacom konaní podrobená meritórnemu prieskumu, lebo dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd (§ 442 C.s.p.); skutková okolnosť (t. j. skutková otázka, resp. riešenie skutkovej otázky) z hľadiska § 421 ods. 1 C.s.p. je irelevantná.

16. Z obsahu dovolania otca odôvodneného § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p. je zrejmé, že otec zastúpený kvalifikovaným právnym zástupcom (advokátom) uviedol všeobecnú charakteristiku nesprávností, ku ktorým podľa jeho názoru došlo v konaní pred odvolacím súdom, avšak nekonkretizoval vôbec právnu otázku, na riešení, ktorej podľa jeho názoru odvolací súd založil svoje nesprávne rozhodnutie a neoznačil žiadne konkrétne rozhodnutie, stanovisko, judikát najvyššieho súdu (ustálená rozhodovacia prax dovolacieho súdu) od záverov, ktorého sa odvolací súd odklonil, ani nevysvetlil potrebu, aby dovolací súd takúto otázku vyriešil, resp. ktorá by bola rozhodovaná dovolacím súdom rozdielne. Uviedol len, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva v nesprávnom právnom posúdení, nijakým spôsobom ju však nevymedzil. Dovolateľ týmto argumentom vyjadril len svoj nesúhlas s právnym posúdením a postupom odvolacieho súdu a ten nie je spôsobilý založiť prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 C.s.p. Samotné polemizovanie dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky, významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p. (porovnaj rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 203/2016, 3 Cdo 6/2017, 3 Cdo 67/2017, 4 Cdo 95/2017, 7 Cdo 140/2017).

17. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie otca v časti, v ktorej namietal vady zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ C.s.p. odmietol podľa § 447 písm. c/ C.s.p. ako dovolanie, ktoré smeruje proti rozhodnutiu, proti ktorému dovolanie nie je prípustné a v časti, v ktorej namietal nesprávne právne posúdenie vecí v zmysle § 421 ods. 1 písm. a/, b/ a c/ C.s.p., odmietol podľa § 447 písm. f/ C.s.p. ako dovolanie, v ktorom dovolacie dôvody nie sú vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až § 435 C.s.p.

18. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd rozhodol podľa § 52 C.m.p. a § 451 ods. 3 C.s.p.

19. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.